

“Els editors venen notícies, no publicitat”

La Unió de Periodistes Valencians fa trenta anys i, amb aquest motiu, parlem amb el seu president, Joaquim Clemente, sobre la situació de la premsa en aquests moments de crisi.

El 21 de desembre del 1979, tingué lloc el primer acte públic de la Unió de Periodistes del País Valencià, al Teatre Principal de València. Eren temps d'associacions de la premsa molt tancades, allunyades de l'època de transició a la democràcia que es vivia.

Aleshores sorgiren tot d'unions de periodistes, a l'estat espanyol; l'única de totes que sobreviu com a tal és la valenciana.

En efecte, al País Valencià, l'hegemonia, la mantingué la Unió de Periodistes. La vella Associació de la Premsa va extingir-se –amb tot el valuós patrimoni

que acumulava–, i donà pas a l'Ateneu de Periodistes de València, que pertanyia a la FAPE (Federació d'Associacions de la Premsa d'Espanya). El 1997, la Unió i l'Ateneu es fonen en una de sola, la Unió de Periodistes Valencians. Durant aquests dotze anys, la Unió ha tingut quatre presidents: Ximo Ferrandis, Rosa Solbes, Amparo Bou i, des del febrer del 2009, Ximo Clemente, que ha treballat a Catalunya Ràdio, *El País* i *Cinco Días*, on encara està.

La Unió de Periodistes té més de 700 afiliats. L'Associació de la Premsa d'Alacant en té vora 500, i la que s'ha creat fa poc a Castelló, una cinquantena.

Totes tres conviuen a la FAPE, que no reconeix associacions d'àmbit autonòmic. A diferència d'unes altres, però, la Unió no rep cap subvenció pública, sinó que es finança exclusivament amb la quota dels socis, "cosa que ens fa sentir orgullosos de la nostra independència", segons que explica Clemente.

—I per què no un Col·legi de Periodistes, com a Catalunya i a Galícia? Quines diferències hi ha?

—M'agradaria que algú m'ho contestara, això. És un debat obert. Tant la FAPE com la Unió mateixa ens ho plantegen. Hi ha companys que s'estimarien més un col·legi, però també n'hi ha molts que no el troben una eina adient. De fet, si mirem a Europa, els col·legis professionals van a la baixa, sobretot aquells en què la col·legiació és obligatòria, per bé que no seria el nostre cas. Personalment, en desconfie molt. Crec que, als periodistes, ningú no ens ha de donar el vist-i-plau per a exercir la professió. El Col·legi de Catalunya funciona? Sí, i molt bé, però no hi són tots, a dins. A Galícia hi ha un enfrontament amb les associacions de la premsa provincials, que sí que pertanyen a la FAPE. No voldria que això passara mai, ací. La decisió, siga quina siga, ha de dependre exclusivament de la Unió i de les associacions d'Alacant i de Castelló.

—És una professió molt menys corporativa que segons quines? Hi ha força menys companyonia?

—El corporativisme, depèn de com, no m'agrada. Ara bé, ho som tan poc, de corporatius, que n'hi trobes a faltar. En alguns casos és una professió molt individualista i recelosa. Com si treballar a grups diversos haguera de comportar rivalitat entre els companys. Val la pena d'afiliar-se, de fet. En èpoques difícils com l'actual, la gent reclama els seus drets, i si no som prou, ningú no ens escolta. Suportem una crisi tan greu com silenciosa. La gent del carrer sap quants treballadors hi ha sense feina a la construcció, però no que, al territori valencià, hi ha hagut més de 500 acomiadaments al sector de la comunicació, entre tancaament de mitjans, ERO o ERO encoberts. El percentatge és elevadíssim, sobre el nombre de treballadors. Malgrat tot, pense que fer un col·legi no resoldria això. Qui es vol comprometre, ja sap com fer-ho. No entenc que algú hi estiga retret

perquè ens diguem Unió de Periodistes i no Col·legi de Periodistes. A poc a poc les facultats també recomanen l'associació a les organitzacions professionals.

—L'índex de periodistes desocupats és molt alt. Hi contribueix, justament, l'abundància d'universitats que imparteixen la carrera. N'hi ha massa?

—És clar que sí. Del CEU, n'ixen cada any un centenar. De la Universitat de València, un centenar més. De la Miguel Hernández d'Elx, prop del centenar, i des d'enguany també s'estudia a la Jaume I de Castelló. És un símptoma que la gent té vocació, però no hi ha feina per a tanta gent. No ens enganyem! Hem passat de tenir una única universitat privada i cara, a què costava d'accedir, a tenir-ne quatre! Haurien de reconsiderar-ho, per tant. A Europa, la carrera de periodisme no sol existir com a tal, sinó que és un segon cicle, un màster, un grau...

—L'estat de la premsa al País Valencià és pitjor que la del nostre entorn?

—Ací, els diaris són dels mateixos grups que a la resta d'Espanya, la situació és la mateixa. Les empreses han optat per salvar el seu compte de resultats, hi han aplicat estructures de grup.

—La caiguda dels ingressos per publicitat ha estat enorme.

—Sí, i mai no tornarà a ser tan gran com abans. Els diaris, en un intent extrem de tenir-ne, han rebaixat tant els preus que l'anunciant s'ha adonat que abans pagava massa. I, no ho oblidem, també hi ha hagut un gran descens de les vendes. És lògic que els empresaris miren de quadrar el seu compte de resultats, però no és tan clar que haguem de pagar-ho els periodistes, la massa salarial. Sí reduceixes la quantitat de periodistes, reduceixes la qualitat de la informació. I els editors han de saber que no venen publicitat, sinó notícies. Els empresaris de la comunicació són més que una societat anònima: són un dels pilars que sustenten la democràcia. Han d'oferir informació solvent elaborada per professionals solvents. Reduir-ne el nombre, i per qüestions salarials, pot repercutir en una menor qualitat i en una pèrdua encara més gran de lectors.

—La Unió ha criticat sovint la manipulació informativa a Ràdio Televisió

"Canal 9 actua com a contraservei, fins i tot desinforma"

Valenciana (RTVV), però els poders públics se'n continuen desentenent. Penseu fer un pas endavant?

—Vam demanar l'empara al síndic de greuges, i se'n va fer ressò. És el punt a què hem arribat més lluny. Certament, una anàlisi seriosa del seguiment que Canal 9 ha fet del *cas Gürtel* ens duu a pensar que hi cal un model distint, des de l'elecció del director a les normes ètiques que en regulen els continguts. És un treball que no sols correspon a la Unió, sinó a tota la societat. El periodisme no és dels periodistes, és dels ciutadans. Canal 9 és un problema de tota la ciutadania. La paguem entre tots i no fa el servei que toca. Més aviat actua com a contraservei, fins i tot desinforma.

—Cal calcar el model de RTVE?

—Per calcar, jo calcaria el de la BBC, però el de RTVE té aspectes molt interessants: l'elecció del director, la millora notable dels informatius —són incomparables amb els de Canal 9... Cal que els polítics entren en raó. Si no deixen de pensar que la televisió és el seu element de propaganda, no hi haurà res a fer.

—L'enfrontament visceral entre els sindicats de RTVV és un obstacle. Penseu fer-hi de mitjancers?

—La divisió sindical és un problema per a avançar, des d'un punt de vista progressista, i per a activar aquella televisió. Ens agradaria d'arribar a acords amb els sindicats progressistes per poder fer coses en comú.

—Canviem de tema. Al País Valencià ens hem acostumat a les conferències de premsa sense preguntes, cosa de què també heu alertat.

—Hem passat la pitjor època, la del *cas Gürtel*...

—...Una època de silenci monacal.

—...Sí, era una impotència terrible, la dels companys. No podien obtenir respostes a unes preguntes que es feia tota la societat. La societat demana respostes sobre uns fets molt delicats i el president de la Generalitat Valenciana estava obligat a respondre-hi. Ara que la tensió ha minvat, sembla més accessible, però continuem sent una comunitat estranya, en aquest sentit. Els periodistes valencians hem d'aprendre a diferenciar entre compareixença, convocatòria i confe-

"Tots els valencians han de tenir accés als quatre canals de la Corporació Catalana de Mitjans Audio-visuale"

rència de premsa, per saber si podem fer preguntes o no. Això no pot ser així. Una obligació de tot polític és atendre els ciutadans, i pense que sí que han estat efectives les denúncies reiterades de la Unió de Periodistes, el trasllat a la FAPE i a tota la societat. La gent ja sap que no contesten preguntes, els periodistes ens hem habituats a dir que a tal conferència de premsa no van acceptar preguntes.

—Potser caldria una acció conjunta de la premsa, fer-hi el buit?

—Es complicat, perquè molts companys tenen la limitació que tenen. Arribarà el moment, però. Si no, acabarem com la premsa del cor, fent preguntes sense resposta rere d'ells, pel carrer. Hi ha el risc, en tot cas, de caure en la seua voluntat: "No cal no que vingueu, ja us ho enviem nosaltres." Si la cosa augmenta, caldrà una actuació més enèrgica.

—Fa poc, Camps va dir als periodistes que el perseguien que "vostès són molt amables i molt agradables".

—...Crec que ho deia amb ironia [riu]. No som plat del seu gust. Però ni ell ni qualsevol altre, si han fet allò que toca, no han de tenir gens de por dels periodistes. No ens mengem ningú.

—D'una altra banda, la concessió de llicències de TDT per part del Consell contrasta amb el vet a TV3. Hi trobeu una manca de pluralitat?

—No sols no hi ha pluralitat, sinó que el procés d'adjudicació de llicències fou del tot qüestionable. Ho vam denunciar i ho mantenim. Moltes van caure en mans d'una persona, José Luis Ulibarri i la seua empresa Mediamed, que al remat ha hagut de tancar-les, malvendre-les... No fou un concurs èticament acceptable i era una autèntica bombolla. Van crear-se tot de televisions locals que no tenen prou mercat i que ja veurem com acaben. Si els canals no compleixen els requisits que els van marcar, la Generalitat n'hauria de recuperar les concessions. Si no emeten la producció local que toca, si

Sobre les conferències de premsa sense preguntes, Clemente opina que "ni Camps ni qualsevol altre, si han fet allò que toca, no han de tenir gens de por dels periodistes. No ens mengem ningú".

no fan prou hores en valencià... Haurien de recuperar-les. Per això m'estranya que batallen amb Madrid per un altre múltiplex. Què pensen fer amb la resta de canals del múltiplex, més enllà del que atorgarien a TV3? Donar-lo als seus amics, de nou? Més enllà de Canal 9, i d'aquella manera, no hi ha televisions en la nostra llengua. La solució a TV3 és mantenir-hi l'*statu quo* actual: que tots els valencians tinguen accés als quatre canals de la Corporació Catalana de Mitjans Audio-visuale, cosa que a la Generalitat Valenciana no li costa ni un sol euro. Era un fet consumat per la via positiva, tots els ciutadans els rebien. Quin era el problema, doncs?

—El Consell no ajuda els pocs mitjans en la llengua pròpia. Més aviat els margina. Som una societat bilingüe amb uns mitjans monolingües. Camps ni tan sols no ha complert la promesa de traduir a internet els diaris valencians escrits en castellà.

—Hi ha una voluntat política perquè la llengua siga una qüestió residual, a casa nostra. El PP acaba de rebutjar una proposició a les Corts per a ajudar els mitjans escrits en valencià. S'ajunten dues coses que a la Generalitat no li fan gaire gràcia: el valencià i els mitjans de comunicació.

Victor Maceda